

κρασί

κρασί, το, ουσ. [<μσν. κρασίν <αρχ. κρᾶσις (οἴνου)], το κρασί. Υποκορ. **κρασάκι, το** (βλ. λ.). (Ακολουθούν 23 φρ.).

- άνθρωπος του κρασιού, βλ. λ. [άνθρωπος](#).

- βάζω νερό στο κρασί μου, βλ. λ. [νερό](#).

- βαφτίζω το κρασί, το νερώνω: «αλλάξαμε ταβέρνα, γιατί σε κείνη που πηγαίναμε ο ταβερνιάρης βάφτιζε το κρασί». Από παρομοίωση του ατόμου που βάζει νερό στο κρασί με τον ιερέα που ρίχνει νερό πάνω στο κεφάλι του νηπίου κατά το μυστήριο της βάφτισης.

- δεν υπάρχει αλεύρι, όσο ψιλό κι αν είναι, που να μην έχει πίτουρα, δεν υπάρχει κρασί, όσο καθρό κι αν είναι, που να μην έχει κατακάθι, βλ. λ. [υπάρχω](#).

- καλά κρασιά! **α.** έκφραση απογοήτευσης, με την έννοια πως, σε αυτό το άσχημο σημείο που έφτασε η δουλειά, η υπόθεση ή η κατάσταση, δεν υπάρχει περίπτωση να εξελιχθεί θετικά παρά, ίσως μόνο, όταν περάσει αρκετός καιρός (δηλ. με το άνοιγμα των βαρελιών των νέων κρασιών), ή έκφραση δυσφορίας για κάτι που δε φαίνεται να πραγματοποιείται σύντομα σύμφωνα με τις επιθυμίες μας: «αν δεν πάρουμε το δάνειο που ζητήσαμε απ' την τράπεζα, τότε καλά κρασιά, γιατί θα ξεμείνουμε εντελώς από κεφάλαιο κίνησης». Συνήθως της φρ. προτάσσεται το *τώρα*. **β.** επιφωνηματική έκφραση σε άτομο που αποχωρεί από την παρέα και το υπονοούμενο είναι να έχει πετυχημένη σεξουαλική συνάντηση με το ταίρι του.

- κουβαλάει κρασί και πίνει νερό, βλ. λ. [νερό](#).

- λόγια του κρασιού, βλ. λ. [λόγος](#).

- με πίνει το κρασί, βλ. συνηθέστ. *με πίνει το ποτό*, λ. [ποτό](#).

- μιλάει το κρασί, λέγεται για μεθυσμένους που φλυαρούν ακατάσχετα ή που λένε ανόητα ή επιθετικά λόγια: «ό,τι και να λέει, μην τον συνερίζεσαι, γιατί μιλάει το κρασί». Συνήθως της φρ. προτάσσεται το *τώρα*. Συνών. *μιλάει το πιτό / μιλάει το ποτό*.

- νερώνω το κρασί μου, **α.** ρίχνω νερό στο κρασί μου πριν το πω για να μην είναι πολύ δυνατό ή για να το κάνω περισσότερο οπότε χάνει και τη γεύση του: «είναι μαθημένος να νερώνει το κρασί του και να το πίνει αργά αργά || δεν πάμε στην ταβέρνα του τάδε, γιατί νερώνει το κρασί του». (Λαϊκό τραγούδι: *κι αν τυχόν τον ξαναπιάνουν να νερώνει το κρασί όλοι θα μετακομίσουν στον Μηνά το μαγαζί*). Επίσης πρβλ.: *το κρασί μου ανέρωτο με τα δάκρυα πίνω, αχ και τι θα γίνω, αχ και τι θα γίνω* (Λαϊκό τραγούδι). **β.** κατ' επέκταση, μετριάζω το θυμό μου, την οργή μου, καλμάρω τα νεύρα μου ή γίνομαι πιο διαλλακτικός, μετριάζω, περιορίζω τις αξιώσεις μου, τις απαιτήσεις μου: «αν δε νέρωνα το κρασί μου, θα είχε γίνει μεγάλος καβγάς || αν δε νέρωνα το κρασί μου, δε θα συμφωνούσαμε τη δουλειά». (Λαϊκό τραγούδι: *σ' αγαπώ μωρέ γιατί μου μοιάζεις. Είσαι σαν και μένανε και συ. Γι' αλλονών καημούς αναστενάζεις κι ο δικός σου πόνος νερώνει το κρασί*). βλ. και φρ. *βάζω νερό στο κρασί μου*, λ. [νερό](#).

- ο ύπνος θρέφει το παιδί κι ο ήλιος το μοσχάρι και το κρασί τον γέροντα τον κάνει παλικάρι, βλ. λ. [ύπνος](#).

- όσοι μήνες έχουν ρω, το κρασί χωρίς νερό, βλ. λ. [μήνας](#).

- παλιά ξινά κρασιά, βλ. φρ. *περσινά ξινά σταφύλια*, λ. [σταφύλι](#).

- παλιό κρασί, κρασί υψηλής ποιότητας, παλιάς σοδειάς: «στο γάμο της κόρης του πρόσφερε στους καλεσμένους του παλιό κρασί, που το φύλαγε αποκλειστικά γι' αυτή τη στιγμή». (Λαϊκό τραγούδι: *δε ντρέπεσαι, Μηνά, το σπίτι σου πεινά κι εσύ στο καπηλειό πίνεις κρασί παλιό*).

- παλιό τ' αμπέλι, λίγο το κρασί, βλ. λ. [αμπέλι](#).
- τα κάστανα θέλουν κρασί και τα καρύδια μέλι, βλ. λ. [μέλι](#).
- το κρασί είναι για τα ζεύκια κι η ψωλή για τα ξαδέρφια, βλ. λ. [ψωλή](#).
- το κρασί σηκώνει νερό, το κρασί είναι πολύ δυνατό, οπότε μπορεί να αραιωθεί με λίγο νερό, χωρίς να χάσει τη γεύση του.
- το 'ριξε στο κρασί, βλ. συνηθέστ. το 'ριξε στο ποτό, λ. [ποτό](#). (Λαϊκό τραγούδι: κι αν **το 'χω ρίξει στο κρασί, αιτία, Μάρω μου, είσαι εσύ**).
- τον βάρωσε το κρασί στο κεφάλι ή το κρασί τον βάρωσε στο κεφάλι, βλ. συνηθέστ. τον βάρωσε το ποτό στο κεφάλι, λ. ποτό.
- τον χτύπησε το κρασί στο κεφάλι ή το κρασί τον χτύπησε στο κεφάλι, βλ. συνηθέστ. τον χτύπησε το ποτό στο κεφάλι, λ. ποτό.
- τραβώ κρασί, αντλώ κρασί από το βαρέλι: «επειδή άδειασαν οι κανάτες, κατέβηκε στο υπόγειο να τραβήξει κρασί απ' το βαρέλι».
- χωρίς ψωμί, χωρίς κρασί, παγώνει η αγάπη, βλ. λ. [αγάπη](#).

Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας